

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

The Guidelines on Development of Digital Leadership for School Administrators under Khon Kaen Primary Educational Service area Office3

สิรินาฏ ภารพัตร์^{1,*} ธนาศักดิ์ ศิริบุญนนท์² และ วันทนา อมตาริยกุล³

Sirinad Parapak^{1,*} Tanasak Siripunyanan² and Wantana Amatariyakul³

^{1,2,3}คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย

^{1,2,3}Education and Liberal Arts Asia Graduate College

*Corresponding author's email: baitoeymini123@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received)

2 กุมภาพันธ์ 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised)

5 มีนาคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)

7 มีนาคม 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น และ 2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 306 คน จากการเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน โดยสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ และการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตรฐานค่า 5 ระดับ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดัชนีความต้องการจำเป็น $PNI_{modified}$ และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนความต้องการจำเป็นเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการสื่อสารและสร้างเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้ ด้านการเป็นพลเมืองยุคดิจิทัล ด้านการพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล ด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยดิจิทัล ด้านการสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศการเรียนรู้ยุคดิจิทัล และด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ตามลำดับ 2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ทั้ง 6 ด้าน มีแนวทางการพัฒนาด้านละ 3 แนวทาง รวมทั้งหมด 18 แนวทาง ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: แนวทางพัฒนา, ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล, สภาพปัจจุบัน, สภาพที่พึงประสงค์

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study on current situation, desirable condition, and need for digital leadership and 2) to study guidelines for developing digital leadership of school administrators under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 3. This research was a Mixed Methods Research. The sample group consisted of 306 school administrators and teachers from the opening schedule of Krejcie and Morgan, which using stratified random sampling and Simple random sampling method. The research instruments contained the five-rating scaled questionnaires with the semi-structured interview form and assess suitability and feasibility. The data analysis statistics were the percentage, mean, standard deviation, needs Index ($PNI_{modified}$), and content analysis. The findings showed that: 1) The overall and individual element for school administrators' innovative leadership was at the high level. Its overall and individual desirable state shown at the highest level. The need index part sorted in descending order as follows: communication and building a learning network, digital citizenship, development into digital professionalism, administration and management of digital learning, creating a digital culture and learning atmosphere and digital vision, respectively. 2. The average guidelines on development of digital leadership for school administrators under Khonkaen Primary Educational Service Area 3 consisted of 6 aspects with 3 approaches to develop in each aspect. Hence, the total was 18 guidelines. As for the evaluation results, the results of suitability and feasibility assessment were at the highest level.

Keywords: Guidelines for the Development, Digital Leadership, Current Condition, Desired Condition.

บทนำ

ปัจจุบันโลกของเราอยู่ในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มนุษย์ทุกคนที่อาศัยอยู่ภายใต้ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ที่ต้องมีการพัฒนาศักยภาพของตนเองให้เกิดความทัดเทียม ความทันสมัย และสามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมทุกสังคมถูกเชื่อมโยงเป็นสังคมเดียวกัน และเป็นสังคมแห่งข้อมูลข่าวสาร (ประเวศน์ มหารัตน์สกุล, 2550) ผลการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ กระทบทั้งทางบวกและทางลบ แต่ละประเทศต้องเรียนรู้เพื่อปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา และเตรียมความพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลก โดยปัจจัยสำคัญที่จะสามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าวได้คือ การพัฒนาการศึกษา

ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เพื่อให้สังคมและประเทศชาติมีความก้าวหน้า การศึกษาในยุคใหม่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยมุ่งหวังให้สังคมเป็นสังคมแห่งข้อมูลข่าวสารสารสนเทศ มีการเปลี่ยนแปลงทางค่านิยม วัฒนธรรม ความเชื่อ รวมทั้งแนวทางการดำเนินชีวิต อีกทั้งระดับการศึกษาความต้องการของบุคคล ดังนั้น ผู้บริหารองค์กรในปัจจุบันต้องมีการเตรียมพร้อมรับมือให้สามารถบริหารจัดการองค์กรให้ดำรงอยู่ในสังคมปัจจุบันและอนาคตได้ (มัทนา วังถนอมศักดิ์, 2550)

การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลเป็นการดำเนินการต่าง ๆ ตามภารกิจของสถานศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไปมีหลักการสำคัญคือการพัฒนากระบวนการจัดการสถานศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งในเรื่องการจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการส่งเสริมให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบผลการดำเนินการและการเข้าถึงบริการของสถานศึกษาได้อย่างทั่วถึงและให้ความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ยกระดับคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในการสร้างสังคมคุณภาพที่ทั่วถึงเท่าเทียมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2559) ได้กำหนดทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ใช้เป็นกรอบในการพัฒนาบุคลากร อันจะนำไปสู่ดิจิทัลไทยแลนด์หรือรัฐบาลดิจิทัลได้ หลักการสำคัญในการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลคือการพัฒนากระบวนการจัดการสถานศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนโดยใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร ส่งเสริมให้ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร สื่อการเรียนรู้และบริการของสถานศึกษา โดยมีการวางแผนและดำเนินการพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลให้พร้อมไปสู่การดำเนินให้บริการผู้เกี่ยวข้อง (สงบ อินทรมณี, 2562) ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะและพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิสัยทัศน์ มองเห็นความสำคัญและยอมรับการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีดิจิทัล สามารถเรียนรู้และนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดในทุก ๆ ด้าน คือ การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล การสื่อสารและสร้างเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้ การพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล การบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยดิจิทัล การสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศการเรียนรู้ยุคดิจิทัล และการเป็นพลเมืองยุคดิจิทัล ทั้งนี้ สถานศึกษาจะต้องสร้างระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหาร ต้องนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเครือข่ายมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างเหมาะสมกับยุคสมัย การบริหารงานของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ คือ การบริหารงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การบริหารทรัพยากรบุคคล การบริหารอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การบริหารกิจการนักเรียน การบริหารงานธุรการ และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งงานของสถานศึกษาในทุกด้านจะต้องมีระบบจัดการฐานข้อมูล เพื่อการตัดสินใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างเหมาะสมกับยุคสมัยอย่างคุ้มค่า ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในการบริหารสถานศึกษา (เอกชัย กี่สัพันธ์, 2559)

ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ควรให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีทางการศึกษา เนื่องจากการใช้เทคโนโลยีในการศึกษานั้น สามารถช่วยในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น แนวคิดในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสร้างสรรค์มากยิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศให้เท่าทันกับสถานการณ์โลกในปัจจุบัน สอดคล้องกับแนวคิดของ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2553) กล่าวไว้ว่า การศึกษาควรเป็นไปในทิศทางที่มีคุณค่าต่อตัวผู้เรียน ต่อสังคมในทางสร้างสรรค์มากขึ้นและเป็นประโยชน์ในการพัฒนาประเทศให้ดำรงอยู่ในภาวะสังคมโลกที่แข่งขันอย่างรุนแรง เช่นปัจจุบัน เราจึงควรเปลี่ยนกระแสดูแลการศึกษาใหม่ให้เป็นไปในทิศทางที่ก่อผลซึ่งปัจจุบันผู้นำองค์กรยุคใหม่ต้องเผชิญปัญหาที่หลากหลาย ภายใต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้นำต้องมีภาวะผู้นำที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่เกิดจากผู้ใต้บังคับบัญชาและเปิดให้มีอิสระในการทำงานมากขึ้น กระบวนการศึกษาก็เช่นเดียวกันจำเป็นจะต้องอาศัยผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ จึงจะทำให้การบริหารและการจัดการศึกษาประสบความสำเร็จ และเป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ ดังนั้นการที่โรงเรียนจะพัฒนาให้ประสบความสำเร็จ ได้นั้นปัจจัยสำคัญส่วนหนึ่งมาจากผู้บริหารสถานศึกษา จากสภาพสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้บริบทในด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ต้องปรับเปลี่ยนตามไปด้วยไม่ว่าจะเป็นด้านนโยบายการศึกษา ด้านการบริหารงานทั่วไป หรือแม้แต่สภาพแวดล้อม ส่งผลให้องค์กรต้องปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย ผู้บริหารสถานศึกษาก็เช่นกัน ต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารต่าง ๆ ให้เข้ากับสภาพในปัจจุบัน เพื่อให้องค์กรสามารถเติบโตในบริบทใหม่ได้อย่างเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ และเพื่อเตรียมความพร้อมในการบริหารจัดการให้ก้าวทันและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง เพื่อก้าวสู่การเป็นประเทศไทยยุคดิจิทัล (ทศพร ศิริสัมพันธ์, 2551)

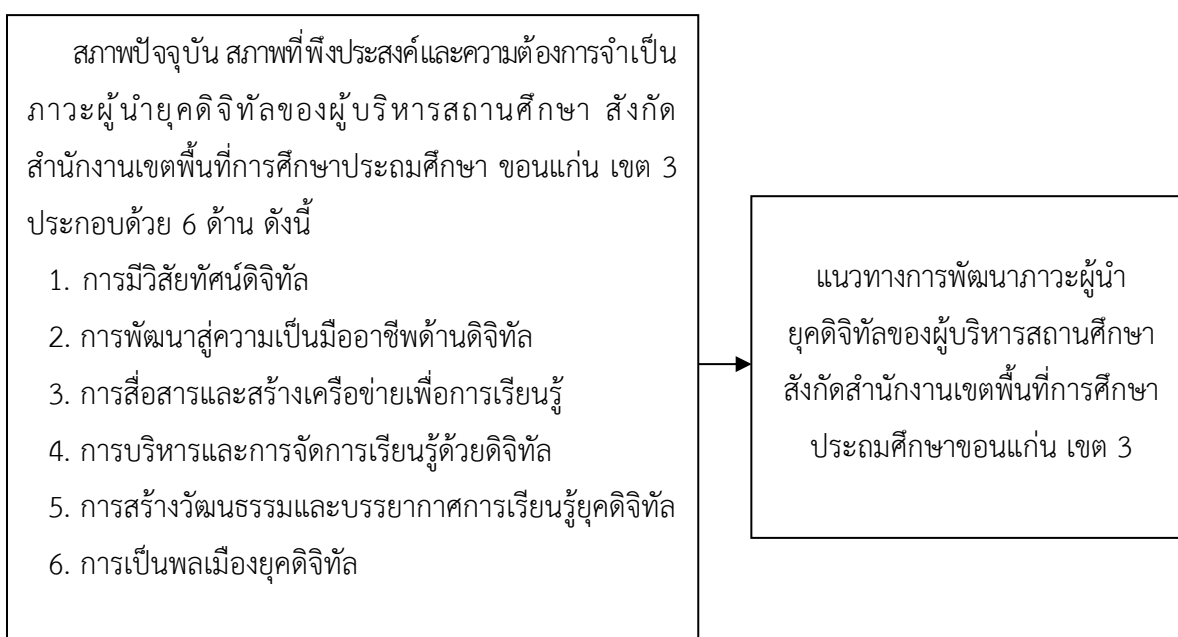
จากความสำคัญและปัญหาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลที่เป็นประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างมีระบบและผู้บริหาร การศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง สามารถวางแผนในการกำหนดนโยบายและพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

แนวคิดทฤษฎี

จากการศึกษาแนวคิดของนักการศึกษาและผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากนักการศึกษาจำนวน 10 คน คือ 1) เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2556) 2) เอกชัย กิสุพันธ์ (2559) 3) สุกัญญา แซ่มซ้อย (2561) 4) กนกอร สมปราชญ์ (2562) 5) จิณณวัตร ปะโคทั้ง (2561) 6) Larson, Miller and Ribble (2009) 7) CASTLE(2009) 8) Stewart (2015) 9) Sheninger (2019) และ 10) Eric Sheninger (2022) ผู้วิจัยได้องค์ประกอบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ทั้งหมด 6 ด้าน

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ
ระยะที่ 1

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำยุคดิจิทัล
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำนวน 1,519 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) จำนวน 306 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 35 คน และครูจำนวน 271 คน

ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามพื้นที่อำเภอ และวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ที่มีลักษณะเป็นแบบตอบสนองคู่ (Dual - Response Format) มีค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.45 - 0.75 ค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่า IOC ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 และหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับและมีค่าเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index: (PNI_{modified}) ในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

ระยะที่ 2

ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน โดยการใช้แบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้วิจัยเลือกผู้ทรงคุณวุฒิที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการศึกษา

1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน

องค์ประกอบภาวะผู้นำ ยุคดิจิทัลของ ผู้บริหารสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$PNI_{Modified}$	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล	4.01	0.60	มาก	4.81	0.39	มากที่สุด	0.197	6
2. ด้านการสื่อสารและสร้างเครือข่าย เพื่อการเรียนรู้	3.74	0.45	มาก	4.79	0.41	มากที่สุด	0.281	1
3. ด้านการพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพ ด้านดิจิทัล	3.77	0.44	มาก	4.74	0.43	มากที่สุด	0.258	3
4. ด้านการบริหารและการจัดการ เรียนรู้ด้วยดิจิทัล	3.78	0.41	มาก	4.74	0.44	มากที่สุด	0.253	4
5. ด้านการสร้างวัฒนธรรมและ บรรยากาศการเรียนรู้ยุคดิจิทัล	3.81	0.40	มาก	4.76	0.42	มากที่สุด	0.251	5
ด้านการเป็นพลเมืองยุคดิจิทัล	3.77	0.42	มาก	4.78	0.42	มากที่สุด	0.267	2
รวม	3.81	0.45	มาก	4.77	0.42	มากที่สุด	0.251	-

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ($\bar{X} = 4.01$) ด้านการสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศการเรียนรู้ยุคดิจิทัล ($\bar{X} = 3.81$) ด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยดิจิทัล ($\bar{X} = 3.78$) ด้านการเป็นพลเมืองยุคดิจิทัล ($\bar{X} = 3.77$) ด้านการพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล ($\bar{X} = 3.77$) และด้านการสื่อสารและสร้างเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.74$) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ($\bar{X} = 4.81$) ด้านการสื่อสารและสร้างเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.79$) ด้านการเป็นพลเมืองยุคดิจิทัล ($\bar{X} = 4.78$) ด้านการสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศการเรียนรู้ยุคดิจิทัล ($\bar{X} = 4.76$) ด้านการพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล ($\bar{X} = 4.74$) และด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยดิจิทัล ($\bar{X} = 4.74$) ตามลำดับ

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านการสื่อสารและสร้างเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้ ($PNI_{Modified}=0.281$) 2) ด้านการเป็นพลเมืองยุคดิจิทัล ($PNI_{Modified}=0.267$) 3) ด้านการพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล ($PNI_{Modified}=0.258$) 4) ด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยดิจิทัล ($PNI_{Modified}=0.253$) 5) ด้านการสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศการเรียนรู้ยุคดิจิทัล ($PNI_{Modified}=0.251$) และ 6) ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ($PNI_{Modified}=0.197$) ตามลำดับ

2. ผลศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ทั้ง 6 ด้าน มีจำนวน 18 แนวทาง โดยภาพรวมมีผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.93 และมีผลการประเมินความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 โดยเรียงลำดับตามความต้องการจำเป็นซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) ด้านการสื่อสารและสร้างเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้ มี 3 แนวทาง ได้แก่ 1) สนับสนุน และอำนวยความสะดวกในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยนำเอาสื่อดิจิทัลเข้ามาใช้ในการประชาสัมพันธ์ ข่าวสาร งานที่เกี่ยวข้องกับองค์กร เพื่อสร้างเครือข่ายการเรียนรู้และการทำงานร่วมกันเป็นทีม โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นช่องทางในการสื่อสาร การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร 2) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นแบบอย่างในการนำทักษะทางดิจิทัลเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการองค์กร แสดงทักษะความสามารถในการสื่อสารที่ดี เพื่อสร้างทัศนคติเชิงบวกให้กับบุคลากร ให้มีการประสานงาน มีทักษะในการสื่อสารผ่านสื่อดิจิทัลต่าง ๆ 3) ส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กรมีศีลธรรมและจริยธรรมในการนำเอาสื่อดิจิทัลเข้ามาใช้ในการสื่อสาร การปฏิบัติงาน การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ขององค์กรอย่างถูกต้องและเหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม และหลีกเลี่ยงการนำสื่อดิจิทัลไปใช้ในทางที่ไม่เหมาะสม เพื่อหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง

2) ด้านการเป็นพลเมืองยุคดิจิทัล มี 3 แนวทาง ได้แก่ 1) ส่งเสริมการจัดอบรม พัฒนาบุคลากรในองค์กรเกี่ยวกับข้อปฏิบัติ ข้อควรระวังในการใช้สื่อดิจิทัลในยุคปัจจุบัน เพื่อให้บุคลากรในองค์กรทุกคนทราบถึงแนวทางปฏิบัติในการใช้สื่อดิจิทัลในการปฏิบัติงาน และเป็นผู้ที่มีจรรยาบรรณในการใช้สื่อดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม 2) กระตุ้นให้บุคลากรในองค์กรเห็นถึงความสำคัญในการเลือกใช้สื่อดิจิทัล มีการนำเสนอสถานการณ์ตัวอย่าง ทั้งในด้านดีที่ส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรและตัวบุคลากร และด้านที่ไม่ดีที่อาจจะส่งผลให้เกิดโทษทั้งต่อส่วนรวมและต่อตนเอง เพื่อให้บุคลากรได้คำนึงถึงความปลอดภัยในการใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลในปัจจุบัน 3) สนับสนุนให้มีการพัฒนาทักษะในการนำเครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยี ดิจิทัลที่มีอยู่ในปัจจุบันมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการสื่อสาร การปฏิบัติงานและการทำงานร่วมกันหรือนำมาใช้เพื่อพัฒนากระบวนการทำงานหรือพัฒนาระบบงานในองค์กรให้มีความทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตั้งอยู่บนความเหมาะสม

3) ด้านการพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล มี 3 แนวทาง ได้แก่ 1) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ สัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพด้วยการใช้ เทคโนโลยีดิจิทัล ฝึกฝน จนเกิดทักษะความชำนาญและสมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในระดับสูง อย่างมีความคิดสร้างสรรค์ เป็นมืออาชีพและเป็นผู้ใช้ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพ เกิดทักษะที่คงทนถาวร สร้างความมั่นใจ ส่งเสริมให้บุคลากรเห็นคุณค่าของผลงานและภาคภูมิใจในผลงาน เพื่อให้เกิดความพยายามในการทำงาน มากขึ้น โดยให้กำลังใจยกย่อง ชมเชยและเปิดโอกาสให้แสดงความสามารถได้อย่างเต็มที่ 2) ส่งเสริมให้บุคลากร มีทักษะที่ดีในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน เพื่อสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กรนำสื่อ เทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงาน สนับสนุนในการพัฒนาทักษะทางด้านดิจิทัลให้กับบุคลากรในองค์กร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพงานขององค์กร 3) มีการกำหนดนโยบายและระเบียบในการใช้ดิจิทัลในสถานศึกษา เพื่อมุ่งเน้นให้บุคลากรได้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของเทคโนโลยีดิจิทัล โดยมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ผ่านอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีดิจิทัลที่เหมาะสมและทันสมัย โดยจัดให้มีบุคลากรรับผิดชอบงานด้านดิจิทัลและ ประสานงานกับทุกฝ่ายในสถานศึกษา และจัดเวทีแสดงความสามารถของบุคลากรด้านดิจิทัล

4) ด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยดิจิทัล มี 3 แนวทาง ได้แก่ 1) กำหนดนโยบาย ออกคำสั่ง กระตุ้นให้บุคลากรในองค์กรมีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการสนับสนุนการบริหารจัดการ องค์กรและกระบวนการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับการจัดการ เรียนรู้ในยุคปัจจุบัน 2) การจัดอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานแก่ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรแกนนำ ด้านการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลแล้วขยายผล แบบดำเนินการให้ได้ผลจริง โดยการจัดอบรมหรือการฝึกปฏิบัติ เป็นกลุ่มย่อย มีกระบวนการพัฒนา 3 ระยะ ได้แก่ การอบรมพัฒนาหรือศึกษาดูงาน การนิเทศ กำกับ ติดตาม และการถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยเน้นการมีส่วนร่วมและต้องเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต 3) สร้างระบบ การปฏิบัติงาน และแนวทางปฏิบัติด้านดิจิทัลที่ชัดเจน มีความกระชับคล่องตัว มีประสิทธิภาพด้วยการจัดหา อุปกรณ์ และส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนานวัตกรรมในการบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ภายใต้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดตามความต้องการของผู้เรียน ครูและบุคลากรในองค์กร

5) ด้านการสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศการเรียนรู้ยุคดิจิทัล มี 3 แนวทาง ได้แก่ 1) สร้าง เจตคติที่ดีให้กับเพื่อนร่วมงานในการใช้สื่อดิจิทัล มีอุดมการณ์แน่วแน่ในแนวทางการปฏิบัติงานขององค์กร ในยุคดิจิทัล เพื่อให้เพื่อนร่วมงานเข้าใจถึงเป้าหมายและแนวปฏิบัติขององค์กรร่วมกัน พร้อมทั้งจะขับเคลื่อน องค์กรไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้องค์กรประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ 2) ดำเนินการวางแผนรับมือ จัดหาและใช้อุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีคุณภาพเหมาะสมภายใต้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด ตามความต้องการของบุคลากรที่มีระเบียบรองรับและได้รับความเห็นชอบจากทุกฝ่ายในการปฏิบัติงาน ของสถานศึกษา จนเกิดการพัฒนาเป็นวัฒนธรรมองค์กรอย่างยั่งยืน พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลง ทางสภาพแวดล้อมและการจัดการเรียนรู้ในทุกสถานการณ์ 3) ส่งเสริมให้บุคลากรสร้างและพัฒนานวัตกรรม แหล่งสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลที่ตอบสนองต่อความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคล

ในการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ให้เหมาะสมตามโลกยุคดิจิทัล

6) ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล มี 3 แนวทาง ได้แก่ 1) มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ตระหนักรู้ และเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นวางแผนรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้ในการปฏิบัติงาน มองข้อดีข้อเสียของการใช้สื่อดิจิทัล และยอมรับในการเปลี่ยนแปลง ให้ผู้ร่วมงานทุกคนมีส่วนร่วมในการเสนอแนะทางการนำสื่อดิจิทัลเข้ามาใช้ในการปฏิบัติงานภายในองค์กร เพื่อการจัดระบบขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ 2) สร้างวิสัยทัศน์ร่วม เพื่อนำไปสู่วิสัยทัศน์และเป้าหมายขององค์กร เปิดโอกาสให้บุคลากรได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น กำหนดวิสัยทัศน์ร่วม กำหนดเป้าหมายของความสำเร็จและร่วมกันวางแผนดำเนินงานสู่ความสำเร็จร่วมกัน สร้างบรรยากาศในการทำงานร่วมกันที่ดีในองค์กร หลอมรวมเป็นวิสัยทัศน์เดียวกัน ในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ 3) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นผู้นำเอาดิจิทัลรูปแบบใหม่มาใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อสร้างแรงบันดาลใจและกระตุ้นให้ครูและบุคลากรได้พัฒนาทักษะและสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ ด้วยสื่อดิจิทัล ทำให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อองค์กร

การอภิปรายผล

1. จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ผู้ศึกษาพบว่าประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผล ดังนี้

1) สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด คือ ด้านการสื่อสารและสร้างเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้ เนื่องจากเกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสถานการณ์โลกในปัจจุบัน ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งการสื่อสาร ติดต่oprสานงาน สร้างเครือข่ายขององค์กรและจัดระบบสารสนเทศต่าง ๆ ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาเกิดภาวะผู้นำยุคดิจิทัลในแต่ละองค์ประกอบอยู่ในระดับมาก แต่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจและทักษะในด้านดิจิทัลของแต่ละองค์ประกอบที่ยังไม่ครบถ้วน ทำให้ยังจัดการบริหารในด้านนั้น ๆ ได้ไม่เต็มที่มากนัก ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ รุจาภรณ์ ลักษณะดี (2565) เรื่อง ภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการวิจัยของจุฬามาศ จันทร์ศรีสุคต (2565) ได้ทำวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับการวิจัยของ ออระญา ปะภาวะเต (2564) เรื่องแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เช่นกัน

2) สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่าเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงระบบการทำงาน การจัดการเรียนการสอน และวิถีชีวิตของมนุษย์ บุคลากรส่วนใหญ่จึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของภาวะผู้นำยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ จึงมีความคาดหวังให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในด้านดิจิทัลในระดับที่สูงมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ออระญา ปะภาวะเต (2564) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ บงกช เวียงคำ ชาญวิทย์ หาญรินทร์ และ ไพฑูรย์ พวงยอด (2566) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพ ความต้องการจำเป็น และแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3) การประเมินความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านการสื่อสารและสร้างเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้ 2) ด้านการเป็นพลเมืองยุคดิจิทัล 3) ด้านการพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล 4) ด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยดิจิทัล 5) ด้านการสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศการเรียนรู้ยุคดิจิทัล และ 6) ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะในสถานการณ์ยุคดิจิทัลมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จึงส่งผลต่อความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นผู้บริหารมืออาชีพ ในการบริหารจัดการองค์กรในทุก ๆ ด้าน ดังนั้นการนำดิจิทัลเข้ามาใช้ในสถานศึกษาจะเป็นการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล กระตุ้นให้บุคลากรและนักเรียนเห็นถึงความสำคัญในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงาน และการเรียนรู้สื่อสารผ่านสื่อดิจิทัลและแพลตฟอร์มต่าง ๆ มีการตรวจสอบและประเมินผลผ่านสื่อดิจิทัล และมีการรวบรวมข้อมูลที่ต้องการ ปลอดภัย และมีความเป็นส่วนตัว สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนบนความเปลี่ยนแปลงที่มีอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งสนับสนุนและสร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากรในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงานได้อย่างสร้างสรรค์ ส่วนการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัลที่มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาน้อยที่สุด เนื่องมาจากในปัจจุบันดิจิทัลเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการบริหารจัดการองค์กรแล้ว จึงทำให้ผู้บริหารในปัจจุบันมีวิสัยทัศน์ทางด้านการนำดิจิทัลมาใช้ในการบริหารองค์กรอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 มีจำนวน 18 แนวทาง มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยประเด็นที่เลือกมาใช้ในการสร้างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 เป็นประเด็นที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) สูงสุด 3 ลำดับแรกในแต่ละองค์ประกอบ ซึ่งได้มาจากผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด 3 ลำดับแรกในแต่ละองค์ประกอบมาใช้ในการสร้างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยแนวทางพัฒนาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมานั้น พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย ปญญฤทธิ์ วิทย์อุดม (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 พบว่า ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านผลลัพธ์หรือการรายงานผลการประเมิน มีการประเมินรูปแบบครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ เรื่องเวลา เรื่องสถานที่ และด้านบุคคล ถือได้ว่าข้อมูลที่ได้มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ออระญา ปะภาวะเต (2564) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่า การพัฒนาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 ผู้บริหารมีระบบการวางแผนและสร้างแนวทางในการพัฒนาบุคลากร เพื่อสร้างสังคมแห่งปัญญา โดยการกำหนดนโยบายให้บุคลากรต้องได้รับการอบรมหรือการอบรมออนไลน์ เข้าร่วม และส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพด้านการพัฒนาการใช้เทคโนโลยี ผู้บริหารและบุคลากรในองค์กรเป็นแบบอย่างที่ดีในการสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดความตระหนักในหลักจริยธรรม เพื่อวิวัฒนาการของวัฒนธรรมสังคมดิจิทัลในการใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม มีผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีแนวทางการพัฒนาตามองค์ประกอบ ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล 5 องค์ประกอบ 29 แนวทาง

สรุปและข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่ามีความต้องการด้านการสื่อสารและสร้างเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้มากที่สุด ดังนั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล ด้วยการฝึกอบรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพราะจะทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ผลการศึกษา พบว่า ความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ส่งเสริม และอบรมเพื่อพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้เกิดภาวะผู้นำยุคดิจิทัลอันจะเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบการศึกษาต่อไป

3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 มีองค์ประกอบ 6 ด้าน และมีแนวทางการพัฒนา 18 แนวทาง ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่าง

2. ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการในการนำแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อติดตามผลการนำความรู้ ความเข้าใจ และแนวทางพัฒนาไปใช้อย่างคงทนและพัฒนาต่อไป

3. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2559). *แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (Digital Thailand)*. กรุงเทพฯ : กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.
- จุฬามาต จันทรศรีสุต. (2565). *ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทศพร ศิริสัมพันธ์. (2551). *คู่มือเทคนิคการปรับปรุงและพัฒนาองค์กร เวอร์ชัน 1.0 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.)*. บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)
- บงกช เวียงคำ, ชาญวิทย์ หาญรินทร์ และ ไพฑูรย์ พวงยอด. (2566). *สภาพความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ*. *วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 14(1), 49-63.

- ประเวศน์ มหารัตน์สกุล. (2550). การจัดการทรัพยากรมนุษย์ มุ่งสู่อนาคต. พิมพ์ ตะวัน.
- บุญญฤทธิ์ วิฑูรย์. (2564). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทบุรี.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2553). ผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลผลิตภาพ : กระบวนทัศน์ใหม่และผู้นำใหม่ทางการศึกษา.
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มัทนา วังนอมศักดิ์. (2550). รูปแบบแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน. [วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รุจากรณ์ ลักษณะดี. (2565). ภาวะผู้นำการดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท].
มหาวิทยาลัยเกริก.
- สงบ อินทรมณี. (2562). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและ
เทคโนโลยีอีสเทิร์น, 16(1), 353 -360.
- อรรษา ปะภาวเด. (2564). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. *Journal of Modern Learning
Development*, 6(4), 191-200.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2559). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล (School Management in Digital Era).
<http://www.truelookpanya.com/Knowledge/content/52232/-edu-t2s1-t2-t2s3->
- Krejcie,R.V.,& D.W. Morgan.(1970). Determining Sample Size for Research Activities.
Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607 – 610.